

bpost

PB-PP | B-35036
BELGIE(N) - BELGIQUE

Afgiftekantoor 9450 Haaltert

Daens vandaag

Priester Daensfonds vzw

P.8

Ons onderwijs: blind of verblind?

Opinieblad voor een warme samenleving

Tijdschrift van het Priester Daensfonds ■ 47de jaargang nr. 1 - 2023 ■ Driemaandelijks tijdschrift
Toelatingsnummer 3775 ■ Erkenningsnummer P4A8022 ■ Afgiftekantoor: 9450 Haaltert
Verantwoordelijke uitgever: Vicky De Wolf, Middelkouter 68, 9450 Haaltert

AGENDA

DAENSDAG 2023

Haaltert, zondag 4 juni 2023

Viering om 9u30 Sint-Gorikskerk - Voorganger: priester Luc Verhasselt

Muzikale omlijsting door organist Bart Coppens
en het Koninklijk Sint-Gorikskoor onder leiding van Hubert Verheijen
Na de viering receptie in het Jeugdheem.

KRANSNEERLEGGING AAN HET DAENSMONUMENT

Aalst, Werfplein, woensdag 14 juni 2023 om 15 uur

Korte herdenking op overlijdensdatum Priester Daens 116 jaar geleden

8STE POËTISCH-MUZIKAAL DAENSMOMENT

Aalst, zondag 25 juni 2023 om 16 u Sint-Annakerk

HERDENKING AAN HET GRAF VAN ADOLF EN PIETER DAENS

Aalst, woensdag 1 november 2023

Colofon

Socioculturele vereniging

PRIESTER DAENSFONDS vzw

Maatschappelijke zetel:

Meuleschettestraat 30, 9300 Aalst

Correspondentie-adres:

Middelkouter 68, 9450 Haaltert

E-post:

info@daens.org

Website:

www.daens.org

Leden Bestuursorgaan:

Beeckman Stephan (ondervoorzitter), Braeckevelt Charlotte, Charlier Annemie, Dauwe Peter, De Bruyne Wouter (bestuurder), De Geyter Lieve (secretaris/verslaggever), De Kegel Geertui, De Kegel Joris (penningmeester), De Neef Carolien, De Turck Willy (erevoorzitter), De Turck Marianne (bestuurder), De Wolf Vicky (voorzitter), D'Hondt Erik, Geeroms Luc, Keymeulen Jef, Librecht Rob, Lissens Wilfried, Meersseman Eric, Minnaert William, Stevens Pieter, Vandeveld Patrick (bestuurder), Van de Voorde Hugo, Van de Winkel Johan (communicatie), Van den Bossche Karel, Van Der Biest Marie-Anne, Van Der Helst Luc, Van Der Maelen Ludo (bestuurder), Velghe Johan, Versteyhe Johan en Wynants Freddy.

Lidmaatschap & jaarlijkse bijdrage

rekeningnummer:

IBAN BE40 7370 2745 3063 - BIC KREDBEBB

jaarlijkse bijdrage:

15 euro (7,50 euro scholieren en studenten);

25 euro ereleden en openbare besturen;

50 euro beschermende leden.

Verantwoordelijke uitgever:

Vicky De Wolf,

Middelkouter 68, 9450 Haaltert

0485/79 24 91, e-post: vicky.dewolf@hotmail.com

Hoofredacteur:

Wouter De Bruyne,

053/77 01 45, e-post: wouter.debruyne@skynet.be

Redactie:

Wouter De Bruyne, Vicky De Wolf, Maurits Van Liedekerke, Ludo Van Der Maelen en Karim Van Overmeire schreven de bijdragen in dit nummer.

Illustraties & foto's:

Archief Priester Daensfonds, Erfgoedcel Denderland, Stephan Beeckman, Ludo Van Der Maelen en Michel Coen brachten de illustraties & foto's aan.

Opmaak:

Gerlinja deed de lay-out.

Privacyregeling:

Conform aan de privacyregeling worden de persoonsgegevens verbonden aan het lidmaatschap uitsluitend aangewend voor de toezending van de periodiek 'Daens Vandaag', uitnodigingen voor activiteiten en nieuwe publicaties van het Priester Daensfonds vzw. Deelname aan activiteiten houden de toestemming tot publicatie in van actie- en groepsfoto's van deze activiteiten. U kunt te kennen geven niet op gepubliceerde foto's voor te komen.

Daens vandaag

Beste lezer,

Het nieuwe jaar is begonnen zoals het vorige is geëindigd: oorlog in Oekraïne, onderdrukking van vrouwen in Afghanistan en Iran, een spiraal van nieuwe escalaties tussen Israël en Palestina, natuurleed in Turkije en Syrië, klimaatrampen van overstromingen tot extreme droogte, migranten op zoek naar een beter leven die door mensen-smokkelaars op volgepropte bootjes de zee worden opgestuurd ... een gewisse dood tegemoet, asielzoekers die in tentjes moeten overnachten omdat er niet genoeg opvangplaatsen voorzien worden, en ga zo maar door ...

TV, radio of krant lijken enkel over kommer en kwel te berichten ...

Nochtans zijn er ook momenten van vreugde en hoop ... voor wie ze wil zien.

In 'de week van de vrijwilliger' kunnen we alleen maar vreugde en dankbaarheid voelen voor elke vrijwilliger die op de ene of de andere manier bijdraagt aan een 'betere wereld', hoe klein of hoe groot ook.

Daarom wil ik mijn grote dank en waardering uitdrukken aan de bestuursleden van het Priester Daensfonds.

Dank aan de leden van het eerste uur, die reeds vele jaren, met veel inzet, het gedachtegoed van priester Daens verder uitdragen.

Dank aan de nieuwe leden die met volle moed maar vastberaden hun eerste stappen zetten om het voortbestaan van het Priester Daensfonds te garanderen.

Door deze inspanningen konden we het project "Daens in Denderland", in samenwerking met Erfgoedcel Denderland, op zondag 15 januari laatsleden, feestelijk afsluiten. Een uitgebreid verslag hierover leest u verder in het tijdschrift.

Een nieuw Poëtisch-Muzikaal Daensmoment staat in de steigers en de jaarlijkse Daensdag zal dit jaar georganiseerd worden in Haaltert.

Dus nog veel werk op de plank.

Daarom, als slot, dit mooie gedicht over de vrijwilliger:

**Hart van goud
Uit het juiste hout
Leeft
Geeft
En draagt bij
Steunpilaar van
deze maatschappij
Handen uit de mouwen
mannen en vrouwen
wat zijn ze prachtig
en vereend, zo krachtig!
Vrij
en blijvend
maar niet vrijblijvend
Geen loze beloftes
voegt de daad
bij het woord
Onbaatzuchtig
Bescheiden
Uniek in zijn soort!**

(Bron Pinterest geschreven door Feetje)

Vicky De Wolf - voorzitter

BEDENKINGEN VAN EEN ALERTE DAENSIST

Het voorbije jaar was niet van aard om er blij of hoopvol van te worden. Zinloos geweld, agressie, pestgedrag, soms met zelfdoding tot gevolg, oorlogsgruwel, corruptie, politici die het niet aandurven hun hoofd boven het grasveld uit te steken, terreur zoals van de leden van Poetins Wagner- brigade die bestaat uit misdadigers van gemeenrecht, werden gewoonte, geen uitzondering. Met als dieptepunt de dood van een elfjarig meisje in een drugsoorlog die niet te winnen valt en waarvan de kopstukken zich schuilhouden in Dubai of een ander emiraat.

Gesjoemel is dagelijkse kost geworden. En dat geldt voor het zogenaamde werkreisje van de voorzitter van het Waalse parlement naar Dubai, een corruptiezaak rond het W.K. voetbal in Qatar, maar ook voor Europa waar de vice -president van het parlement en mensen uit haar kringen die al rijkelijk betaald worden, zorgden voor een extraatje. En plots heeft men ontdekt dat lobbyisten in de grijze zone niet altijd doen wat koosjer is. Straks wordt wie onkreukbaar is een zonderling.

En als contrast stel ik me iemand voor met een laag inkomen of een alleenstaande moeder. Als die hun huur, rekeningen voor gas, elektriciteit en verwarming betalen, hebben ze nog amper genoeg voor eten, kledij en schoolgeld. Een onderzoek heeft trouwens uitgewezen dat één op de acht gezinnen tegen de grens van de armoede aan zitten.

Conclusie en bij herhaling : de boodschap van priester Daens is meer dan ooit actueel.

Nog even naar het W.K. voetbal. Ik heb amper gekeken omdat Qatar alles behalve de aangewezen plek was wegens de hitte en vooral om de dood van zoveel arbeiders bij de bouw van de stadions en omdat ik wist dat hier vaak een commedia dell'arte zou worden opgevoerd. Ik denk aan het gedrag van Fifa- voorzitter Infantino, een hautaine lakei, aan de weigering van een van de sjeiks om een vrouwelijke lijnrechter de hand te drukken en aan het astronomische bedrag dat moest worden betaald voor een zitje in de eretribune.

En wat is er met onze justitie aan de hand? Recht en rechtvaardigheid blijken onverenigbaar. Het proces van de eeuw in verband met de aanslagen in Brussel (luchthaven en metro) is verkleurd door de eisen van de daders, moordenaars die slachtoffer spelen en advocaten die als speurhonden zoeken naar procedurefouten.

Voetbalmanagers en andere sukkelaars kopen hun proces af voor een totaal van een miljard. Maar voor vaders staat is dat geld welkom en de moraal is niet meer dan een voetnootje. En straks krijgen de spijtoptanten een V.I.P. arrangement op een plek waar het goed toeven is.

Een agent wordt vermoord en dat had hoe dan ook kunnen voorkomen worden, maar de wijsvingers en de paraplu's waren zoals altijd rijkelijk beschikbaar. En we wachten met ongeduld af wat er gaat gebeuren met dat ordinair studentenclubje dat verantwoordelijk is voor de dood van Sanda Dia.

Er staat de Vivaldi-regering nog een reeks uitdagingen te wachten : van milieu en migratie tot onderwijs en van armoedebestrijding over begroting tot kinderopvang waar zeker misbruiken zijn, maar ook tal van mensen

met inzet en engagement. En heksenjacht hoort hier niet thuis.

En je lost al die problemen niet op door uitstel en nachtelijke vergaderingen en zeker niet door de angst voor polarisering en profileringdrang met het oog op de verkiezingen van 2024.

Je kunt lang op het dunne koord van het compromis dansen. Tot ze breekt.

En concreet : als er nog kinderen met een lege brooddoos naar school komen en als er toch nog mensen in de bittere winterkou buiten moeten slapen, laten we maar best het woord beschaving achterwege. En wat staat er in het evangelie over de barmhartige Samaritaan? En wat zei bisschop Gaillot van Evreux ook weer? De Kerk dient tot niets, als ze niet dient.

Toch nog even over de grens. Wie wil weten wat voor onmens Poetin is en door welke andere Poetins hij wordt omgeven, raad ik de lectuur van de verontrustende roman "De Kremlinfluisteraar" van Giuliano da Empoli aan. Intussen zit Oekraïne in een aartsmoeilijke situatie. Want lukt het voor de nieuwe tsaar niet op militair en tactisch vlak, dan dreigt hij ermee de Oekraïners te treffen met honger, dorst en sabotage. En als voorbeeld van wreedheid zie ik nog het beeld van de straten van het stadje Boetsja waar onschuldige mensen, ook vrouwen en kinderen, werden mishandeld en vermoord en waar de straten met lijken bezaaid lagen.

We zijn een paar maanden verder en president Zelensky wordt nu ook bedreigd door corruptie binnen zijn eigen land. Want mensen die gewetenloos en op geld belust zijn vind je overal.

En ook in Afghanistan waar de Taliban ooit loze beloften deed in verband met vrouwenrechten en onderwijs, loopt het volkomen mis en sterven heel wat mensen die uit protest de straten bezetten.

En toch er is nog hoop. Dat bewijzen de talloze vrijwilligers die zich solidair inzetten voor onderdak, warmte en voedsel en duizend andere dingen voor vluchtelingen en marginalen en de slachtoffers van de aardbeving in Syrië en Turkije : mensen in de zorg, de artsen en verpleegkundigen voor wie de patiënt eerst

Wouter De Bruyne

komt en die onvermoeibaar blijken te zijn. En vergeten we evenmin organisaties als Artsen zonder grenzen, Mercy Ships, 11.11.11, het Rode Kruis en een lange lijst waartoe ook het priester Daensfonds behoort . En als soelaas : herinner je het beeld van de overleden ex-rector van de V.U.B. Caroline Pauwels die tot haar dood pleitte voor possibilisme (waarom zouden we het niet aankunnen?) en denk aan de figuur van psychiater Dirk De Wachter die, geconfronteerd met kanker, daar bijna stoïcijns mee omgaat en de neerslag daarvan neerschrijft in zijn boek "Vertroosting".

Ik ben wat laat met mijn keuze voor de figuur van het jaar, maar het is voor mij zonneklaar: bij ons is dat de vrijwilliger, in het buitenland de Oekraïner.

BEDENKINGEN VAN EEN ALERTE DAENSIST VERVOLG

P.S. en op de valreep

Wat we zelf doen, doen we niet beter.
De hele hetze rond de verfraaiing van de Antwerpse Boerentoren onder impuls van de zogenaamde mecenas Fernand Huts is daar een voorbeeld van.

Voor de meesten is het een misbaksel. En Paul Jacobs zegt in zijn ironische kijk in de krant: **“Maak er een bank van, maar bij voorkeur een voedselbank.”**

En de chaos die zich half februari heeft afgespeeld bij de evacuatie van asielzoekers in de Brusselse Paleizenstraat is een karikatuur van goed gezag en eens te meer een bewijs van gebrek aan communicatie en schuldbesef. Naar elkaar wijzen is een treurig spelletje geworden en slecht bestuur wordt een voorbeeld van non-bestuur waarbij we als het te laat is, nog maar eens een commissie gaan oprichten. Er is geen beter middel om te krijgen wat men vreest : polarisatie.

Intussen wordt er oeverloos en naast mekaar gepraat over het stikstofakkoord tot er als bij wonder een akkoord uit de lucht valt.

En we hebben nog een paar zure verrassingen in petto die men in Gent de ‘truken van de fure noemt’: het hoofd van het A.C.V. Marc Leemans krijgt via een sluipweg een extraatje bij zijn pensioen en de ex -Kamervoorzitters Herman De Croo en Siegfried Bracke genieten uiteraard zonder het te beseffen van enkele duizenden euro’s bonus per maand. Mag ik daarbij stilletjes opmerken dat het hier om voorbeeldfuncties gaat?

En laten we het maar erkennen : ongemerkt worden we herleid tot robotten. De loketten in banken en openbare instellingen worden afgeslankt of beperkt tot een wachttijd die kan oplopen tot een half uur omdat alle lijnen (sic) bezet zijn.

En als slot dit doordenkertje : wij vragen ons af wat we vandaag gaan eten, in Afrika daarentegen of men iets te eten zal hebben.

■ Wouter De Bruyne

Beter dan twitter- en facebookberichtjes: lid/abonnee worden

U hebt het eerste nummer van Daens Vandaag, jaargang 47, in handen, of u leest het op uw laptopscherm. De vernieuwing van het lidmaatschap/abonnement uit het oog verloren? Geen erg, pc-banking brengt snel de oplossing nabij. Schrijf meteen 15,00 euro (scholieren en studenten betalen 7,50 euro) over op rekeningnummer BE40 7370 2745 3063 van het Priester Daensfonds vzw, Aalst. Nog geen abonnee? Schrijf het passende bedrag over op rekeningnummer BE40 7370 2745 3063 van het Priester Daensfonds vzw, Aalst.

Uiteraard is een hoger bedrag overschrijven een te overwegen optie. Waarvoor dank.

DAENS IN DENDERLAND

ERFGOEDBORD OKEGEM

Waar een Denderdraai de grens vormt tussen Brabant en de Vlaanders ligt het kleine Okegem. Eens de brug over kom je langs een wonderlijk herboren cederboom en meandert een trage bocht tot een langgerekt dorpsplein waar alle leven open bloeit.

Hoe vaak fietsten we, komend langs het jaagpad, door Okegem richting Ninove? Volgens August De Winne in zijn Door Arm Vlaanderen 'een gat van verdriet' geheten. Hij kon het weten, zijn vader werd er geboren en verhuisde van miserie naar Brussel.

Vanaf de tragel zagen we aan de overzijde van de Dender de eertijdse fabrieken, hun geraamten staan er nog. Weefgetouwen trilden er van de vroege morgen tot de late avond terwijl in andere krochten uit kokend zwavel koudvuur spatte. Resultaat: duizenden duivelse lucifers in ruil voor aangetaste kinderkaken.

Telkens we van over het water de toren van de dorpskerk zagen, riep een van ons: 'Kijk daar... Ook een Gem!' We lachten om de overjaarse grap en fietsten het dorp in. Tenminste als de Amuzanten-kaatsers niet de hele straat hadden ingenomen. De kerkpoort stond als naar gewoonte open, we hoorden orgelklanken die denken deden aan Johannes Ockeghem, Okegems beroemdste achterkleinzoon.

Aan het stationnetje hielden we halt en keken in eenzelfde richting: het toendertijdse cafeetje waar op de gevel zo emotievol geschreven staat dat hier op een lentedag in 1893 voor een aantal bevlogen mannen (een Aalsterse zwartrok inbegrepen) de grote strijd begon. Een strijd waarop het hele Denderland

en ver daarbuiten nog bogen kan. Tot op vandaag.

Een van ons las luidop dat een arbeider slaaf noch bedelaar mag zijn, maar een vrij en welvarend wezen.

Nee, er was ook die dag niks te doen in het dorp. Dus fietsten we terug, langs hetzelfde Denderjaagpad terwijl vragen ons op de lippen lagen. Wisten de fossemannen in de opstomende trein richting Waalse kolenbekkens dat hun beestenleven vanaf die lentedag niet langer meer hopeloos zou zijn? Dat de wereld van spinsters, kantwerksters, boerkozen, fransmans, kareelbakkers, schiptrekkers, handschoensnijders en kinderen in stekjesfabrieken anders en beter zou worden? We wisten geen antwoorden op deze en andere vragen.

De terugrit verliep dan ook wat meer ingetogen.

Met de jaren kregen onze vragen een antwoord en de mannen rond de Okegemse cafétafel een gelaat.

ONS ONDERWIJS : BLIND OF VERBLIND?

Ons onderwijs is aan een gewetensonderzoek toe, liefst niet door hen die het van buiten af menen te kennen om achteraf orakel te spelen, maar door mensen die op het terrein actief zijn.

Het is een oud zeer, maar de waterval is nog steeds aanwezig : TSO staat enkele trappen lager dan het ASO en binnen het ASO is Latijn -wiskunde toch iets anders (lees : beter) dan economische of moderne talen. Maar wat zou een germanist waard zijn als het thuis ergens lekt zonder de hulp van een loodgieter ? Daarom blijven een hand en technische vaardigheid evenveel waard als de kennis van een vers van Heine of een sonate van Beethoven. Conclusie : nut en zin kunnen een harmonisch huwelijk hebben. En er zijn geen jongelui zonder talent. Laat hen dat ontwikkelen en geef hun intussen ook wat cultuur en kritische zin als levensles mee.

Ik heb vrienden die klaar staan om bevlogen en geëngageerd in het onderwijs te stappen. Maar ze zien een aantal vraagtekens

en wegwijzers die het noorden kwijt zijn, en twijfelen omdat ze ademruimte nodig hebben, niet afhankelijk willen zijn van rapporten, cijfers en lijsten en niet willen verdrinken in een berg paperassen. En we kennen het gevolg : geestdrift dood, burn out en weg wezen.

En toch kon en kan het anders. Toen ik zelf in de poësis zat, had ik een leraar die buiten de lijntjes kleurde en moeiteloos overstapte van een vers van Homerus naar een aria uit een opera van Mozart en een doek van Chagall. Het heeft ons getekend en menselijker gemaakt.

Maar de realiteit ziet er nu anders uit. Het begint al met de overbodige discussie over de vraag of we moeten onderwijzen of opvoeden, terwijl beide niet los van mekaar mogen gezien worden. Er moet nog kennis bijgebracht worden, maar niet per se via de omweg van de sociale media.

Het regent momenteel klachten over de achteruitgang van ons onderwijs. Onze taal is krom, de leerlingen hebben geen historische of culturele achtergrond meer

en zijn niet meer in staat om een analyse te maken of een verband te leggen. Maar de heren in Brussel en de koepels hebben het licht gezien en doen precies alles wat die kwalen in de hand werkt : het snoeimes in de uren geschiedenis en esthetica naar goeddunken.

Het spreekt vanzelf dat de beschaving evolueert, en het is een feit dat onze jeugd de namen van talloze frontmannen van bepaalde groepen kent, maar dat zou ook het geval moeten zijn met troubadours als Leonard Cohen, Georges Brassens, Wannes Van de Velde en Herman Van Veen, en liefst ook met Bach en Schubert die tijdloos zijn en zullen blijven. En ook, als het niet te hoog gegrepen is, met het geluid van de stilte. Maar er moeten in het onderwijs mensen zijn die hen over de drempel helpen, als ze dat tenminste zelf nog mogen of kunnen. Maar dat geldt ook voor de literatuur en de beeldende kunsten. Verdwijnen straks de verzen van Paul Van Ostaijen en Remco Campert enerzijds, en de beelden van Käthe Kollwitz en Rik Wouters anderzijds in het niets?

Ook blijkt de zoektocht naar leraars van o.m. wetenschappen en wiskunde een klim over de Alpen te worden. Ik hoor immers van alle kanten een dringende en luide schreeuw om hulp. Je stuurt immers geen kandidaten ingenieur naar de universiteit zonder grondige kennis van de wiskunde en belooft geen uitzicht op een apothekersloopbaan zonder kennis van fysica en scheikunde. Ik heb een vriend van 75 die spontaan is ingegaan op de smeekbede van een directie om acht uur wiskunde te geven, wat hem een tweede of derde jeugd bezorgt. Hij voelt zich thuis, maar dat blijft voorlopig en beperkt.

En wat met onze taalverloedering, verminkt door spellingfouten, verengelsing, koeterwaals en TV-programma's die uitmunten in oppervlakkigheid en de aanwezigheid van BV's uit de school van "ons kent ons"? Bekijk maar eens de berichten op Instagram, Twitter en Facebook, vaak gevuld met nepnieuws en ordinaire scheldpartijen. En moeten alle programma's per se het etiket show dragen? En moet een dialoog met boeiende mensen zoals in het programma "Alleen Elvis blijft bestaan" waarin gesprekstof zit voor discussie, zo laat op de avond?

En wat hoor ik op TV? Dat "shay" en "smash" door kleuters en tieners zijn gekozen tot woorden van het jaar?

En zeggen dat onderwijzers intussen hun uiterste best doen om diezelfde kinderen hun moedertaal keurig te leren spreken en schrijven. Stuur de malloot die voor dat soort onzin instaat in ballingschap. Wij spreken immers Nederlands.

Maar geen onderwijs zonder opvoeding die leidt naar mildheid, solidariteit, verdraagzaamheid en openheid, wars van polarisatie, pestgedrag, gebrek aan respect en waardering, en bemoeizucht door derden.

Daar komt nog het probleem van de migratie bij. Het spreekt vanzelf dat de kennis van het Nederlands een basis is voor de toekomst van kinderen. En er zijn blijkbaar zoveel meningen als hoofden. Een ideale oplossing is niet pasklaar, maar kinderen kunnen door hun contacten op school ook hun ouders helpen. Naast mij woont een Syrisch gezin met een meisje van acht. Die slaagt er in haar ouders en haar oudere broers wegwijs te maken, stap voor stap, maar het lukt.

De maatregel van minister Weyts daarentegen die sukkelaars financieel wil straffen als ze niet ingaan op zijn eis om hoe dan ook Nederlands te spreken is wereldvreemd, absurd en onmenselijk.

En tenslotte : in tal van klassen zitten leerlingen die met zichzelf in de knoop liggen. Maar dan moet men als leraar de kans krijgen eerder daaraan zijn kostbare tijd te besteden dan aan rijen met cijfertjes. Elke leerling is immers een uniek geheel dat men niet onderbrengt in tabellen en vakjes. Idem voor kinderen met een beperking die aflectie en bijzondere zorg en aandacht nodig hebben.

Heren in jullie ivoren toren, geef mensen van goede wil ademruimte. Ze zullen niet meer wegllopen en zich blijven engageren.

LEVEN IN EEN GEWELD(DAD)IGE MAATSCHAPPIJ

Als gangmaker van de jaarlijkse Poëzieweek in mijn dorp is het de gewoonte dat ik de zesdejaars van drie basisscholen bezoek. Met die meisjes en jongens schrijven we samen een gedicht rond een jaarthema. Dit jaar ging het om Vriendschap. De kinderen die dat willen, lezen hun product op gedichtendag-avond in de plaatselijke bibliotheek voor. Het spreekt dat zo'n voorstelling heel wat commotie teweegbrengt zowel bij de 'dichters' en hun juffen als bij de ouders die wat benieuwd zijn om hun telg (-en) aan het woord te horen.

ALS EEN BOEMERANG

De ervaring heeft mij geleerd dat zo'n vertoning belangrijk is voor de kinderen, hun familie en de toehoorders. Op de eerste plaats omdat twaalf-dertienjarigen, vertoevend in hun volle levensontplooiing, uitgedaagd worden om over een bepaald thema na te denken en om hun mening zo spits mogelijk te verwoorden. Dat de meeste resultaten kinderachtig zijn, mag niet verbazen. Al moet gezegd dat sommige kinderen mooie zaken bedenken en deze ook op papier weten te zetten. Zo beschreef een jongen het begrip Vrijheid (thema 2009) vanuit de ogen van Mijn vriend de slak. Nadat hij het dier, omwille van zijn traagheid had aangemaand zijn leven anders aan te pakken, liet hij het de vrijheid om naar eigen vermogen te leven.

Dit jaar vergeleek een meisje Vriendschap met een boemerang. Gooi je hem weg, hij keert altijd terug zoals gegeven vriendschap nooit tevergeefs is, maar immer weerkeert. 'Je hebt hier alleen maar te goed wat je morgen te geef hebt', schreef dichter Leonard Nolens (Opzichtige stilte, 2014).

Naast deze beschouwing is het gebruik van de moedertaal van onschatbare waarde. Zeker in scholen, zoals in mijn Vlaams-Brabants taalgrensdorp, waar nogal wat kinderen vanuit Henegouwen en Waals-Brabant op de schoolbanken zitten — meisjes en jongens die thuis vaak een andere taal spreken. Dat daarbij de rol van de schooldirectie en van het onderwijzend personeel van groot belang is, moet beklemtoond worden én gewaardeerd.

Tegenover zoveel geweldig positivisme horen ook kritische bedenkingen.

LIEVER SKILLS

Al is het hier niet de plaats om de klachtenregen omtrent de almaar afkalvende kennis van de moedertaal te herhalen toch moet vastgesteld dat vaak ook leden van het lerarenkorps de oorzaak van taalachterstand kunnen zijn. Zo liet een Vlaamse krant enkele weken geleden een gewezen lerares aan het woord. De journalist citeerde de dame: 'In het leven telt toch meer dan alleen taal en wiskunde? Als mijn dakwerker correct werk levert, kan het me echt niet schelen dat er een dt-fout staat in zijn offerte. Maar jammer genoeg ligt de focus in scholen vooral op lezen en schrijven, en minder op praktische skills.'

Maar wat, vraag ik mij af, mocht er toch een misser in de prijsberekening staan? Is een spellingsfout dan minder erg dan $1+1=3$? En wat het aanleren van skills betreft, lijkt het alsof u en ik niet meer zouden begrijpen wat... vaardigheden zijn!

Klasbezoeken leren ook hoe mooi zo'n verzameling opgroeiende kinderen wel is. Welgekleed, goedgemutst, dito gevoed, de schoollaptop bij de hand, enz...

Vanzelfsprekend zijn er ook scholen waar kinderen met lege brooddozen en onbetaalde rekeningen op de banken zitten. Als dat zo is doen schooldirecties en ouderraden wat ze moeten doen: optreden.

VAN DE CHRECHE NAAR...

Maar bovenop deze mankementen torent een ander zeer, diepliggender en onrustwekkender. Met name de misdadigheid die onze samenleving almaar dieper aantast. Een dagboek van krantenartikelen bijhouden waarin steekpartijen, pesterijen, afpersingen, gedoe met drugs... de maatschappij van laag tot hoog verziekt, zou een dagelijkse bezigheid zijn.

Het begint reeds in het kleuteronderwijs. Of moeten we eerst naar het kinderdagverblijf waar het op tal van plaatsen pijnlijk misloopt en waar kindermishandeling soms tot de geplogenheden behoort?

Ouders en grootouders weten er over mee te spreken, ze zien hoe op speelplaatsen en aan schoolpoorten kinderen elkaar gewelddadig te lijf gaan, hoe dealers slachtoffer (-tje) s aanklappen. Hoe op voetbalvelden opgewonden ouders hun sjottende kroost onnodig agressief aanvuren. Hoe elektronische speeltjes kinderen aanzetten om te achtervolgen, te overmeesteren, neer te schieten met de uiteindelijke bedoeling de tegenstrever te doden. Waar is de tijd dat een tikkertje volstond om te winnen?

Terwijl ik deze regels schrijf, loopt in heel Vlaanderen voor de achttiende keer de Week tegen pesten. Een

schitterend initiatief dat, als we het pestgedrag onder volwassenen zien, beslist ook op de werkvloer mag doorgaan. Want alle baldadigheden in de schoentjes van schoolkinderen schuiven zou niet eerlijk zijn.

... DE WERKVLOER

Hemeltergend zijn de cijfers die spoorwegmaatschappij NMBS eerder dit jaar bekendmaakte. In het jaar 2022 werden per dag vijf gevallen van agressie tegen personeelsleden gemeld. Hetzij lijfelijk, hetzij verbaal geweld. Een stijgende trend, voegt de maatschappij er aan toe. Zelfde klachten bij De Lijn, in ziekenhuizen, in woon- en zorgcentra, in dokterskabinetten, bij de apotheker...

Een dagboek met dergelijke gewelddaden aanleggen zou inderdaad niet mogelijk zijn. Maar wat moet/kan een samenleving daartegen aanvangen? En waar moet begonnen worden?

Tot slot van deze jeremiade wil ik nog even naar het onderwijs terug, met alweer zorgwekkende cijfers. In schooljaar 2021-2022 werden 26.117 leerlingen in lager en secundair onderwijs tijdelijk of bestendig geschorst. De grootste redenen van zo'n verregaande beslissing hebben te maken met — jawel — fysiek en verbaal geweld.

Wat een sprong! Van een geweldige samenleving waarin jongeren hun vriendschap en welbevinden in poëzie uitdrukken naar een gewelddadige wereld waarin pesten en slaag uitdelen een soort normaal gedrag dreigen te worden.

‘Week tegen pesten’, een schitterend initiatief dat, als we het pestgedrag onder volwassenen zien, beslist ook op de werkvloer mag doorgaan.

LEVEN IN EEN GEWELD(DAD)IGE MAATSCHAPPIJ VERVOLG

Zonder aan moraalridderschap te doen, moet de vraag gesteld worden of het geen tijd wordt dat allen die met opvoeding te maken hebben eens rond de tafel zouden gaan zitten. Om in samenspraak met de

onderwereld, jeugdbewegingen, sportfederaties, gezinsbonden, ouderverenigingen en alle mensen van goede wil... spelregels voor verdraagzaamheid, wellevendheid en eerbied voor elkaar uit te stippelen.

Maurits van Liedekerke

- Geboren in Teralfene op 21 juli 1945
- Vlaamsgezind geworden tijdens de strijd om Leuven-Vlaams, de splitsing van KUL-UCL (1966-1968).
- Werkte tussen 1969 en 2006 als journalist. Was hoofdredacteur van het weekblad WIJ.
- Was tussen 1977 en 1982 schepen van Cultuur in de gemeente Liedekerke.
- Ontving in 2000 de Cultuurprijs van de gemeente Herne en werd in 2011 ereburger.
- Sinds 2008 gangmaker van Gedichtendag in Herne.
- Ontving in 2018 'De Kartuizer' n.a.v. tien jaar Gedichtendag in Herne.

■ Maurits van Liedekerke

Blij om
jouw bank te
mogen zijn

Argenta Derieuw

Leopoldlaan 170/2 - Aalst

DAENS IN DENDERLAND

Op 15 januari 2023 organiseerde de Erfgoedcel Denderland in samenwerking met het Priester Daensfonds en het Aalsters stedelijk museum 't Gasthuys een namiddag- en avondvullend programma waarbij Adolf Daens en zijn beweging centraal stonden. Het was het sluitstuk van twee jaar intensieve werking rond het daensisme in onze regio.

De Erfgoedcel Denderland is een samenwerkingsverband van zes steden en gemeenten uit de Denderstreek, meer bepaald Aalst, Denderleeuw, Erpe-Mere, Haaltert, Lede en Ninove. De Erfgoedcel wil het erfgoed van het werkingsgebied identificeren, bewaren en ontsluiten. Concreet betekent dit dat drie gedreven en getalenteerde medewerkers (Pieterjan, Michaël en Tom) vanuit hun uitvalsbasis in de Onderwijsstraat 1 (naast het stedelijk museum) eigen projecten opzetten, maar ook de plaatselijke erfgoedverenigingen en gemeentelijke diensten op verschillende manieren ondersteunen. Zo werden er projecten opgestart rond onder meer de reuzen van de Denderstreek, carnaval, religieus erfgoed, het industrieel verleden ...

In het Transitdepot van de Erfgoedcel kunnen erfgoedcollecties tijdelijk worden bewaard. De verzamelingen worden er behandeld, geïnventariseerd en gefotografeerd. U vindt alles over de Erfgoedcel op <https://erfgoedceldenderland.be/>

In partnerschap met het Priester Daensfonds werd in 2021 en 2022 gewerkt rond priester Daens en het daensisme. Daarbij was het de bedoeling om de figuur van priester Daens zoals die bekend is uit de film of de musical beter historisch te duiden, maar ook te overstijgen. Het daensisme is immers zoveel meer dan enkel een koppige priester. Het daensisme was ook niet beperkt tot de stad Aalst. De voorgeschiedenis van het daensisme en het verhaal van de Roelanders uit Ninove, Denderleeuw en Haaltert bleef in het verleden te vaak onderbelicht.

Op verschillende punten stonden stadsgidsen klaar om de bezoekers duiding te geven bij een of ander aspect van de daensistische periode.

In de voormalige kapel vond een voorstelling plaats van het poppentheater dat het verhaal van Daens bracht op kindermaat.

Ik zag het daarbij niet als de opdracht van de Erfgoedcel om een bepaalde visie als enige en unieke waarheid uit te dragen. Daarvoor zijn de verschillende figuren uit het daensisme veel te gelaagd en heeft de beweging doorheen haar geschiedenis te veel evoluties gekend. Zowel de film als de musical zijn gebaseerd op de roman van Louis Paul Boon. Dat is een bepaalde manier om naar de priester en de beweging te kijken. Andere interpretaties en andere zienswijzen zijn, voor zover ze te verzoenen zijn met de feiten, even valabel. Mensen zijn immers complexe wezens en bewegingen evolueren. Ook de kijk op het daensisme is veranderd: tijdens de strijddagen van de beweging werden de kopstukken verguisd. Vandaag beroept bijna iedereen zich op één of andere manier op de erfenis van het daensisme. Als Erfgoedcel hoeven we daarbij geen partij te kiezen: we koesteren het erfgoed en stimuleren het onderzoek en het debat. Ik maak daarbij graag de vergelijking met 'Het Verhaal van Vlaanderen' van Tom Waes: je kan kritiek hebben over de keuze van de onderwerpen, over de accenten die gelegd worden, over de manier van presenteren ... maar de verdienste van

het programma bestaat er volgens mij vooral in dat het debat wordt gestimuleerd en dat bij veel mensen de interesse in de geschiedenis wordt aangewakkerd. Die mensen zijn dan heus wel slim genoeg om hun eigen conclusies te trekken.

De voorbije twee jaar hebben we als Erfgoedcel met de inhoudelijke en financiële steun van het Priester Daensfonds een reeks van 14 erfgoedborden geplaatst in Haaltert, Denderleeuw en Ninove. Deze borden brengen de verhalen van Aloïs De Backer en smid Lambrecht, van Hector Plancquaert en van de oprichting van de partij in Okegem, van kleine en grote daensisten ... Ze vormen een mooie aanvulling op de reeds bestaande borden in Aalst. Er is een fietstocht uitgestippeld die alle locaties met elkaar verbindt. Aan de plaatsing van elk bord ging een zoektocht naar verhalen, figuren en gebeurtenissen vooraf. De inhuldiging van een bord gaf de kans om extra activiteiten te organiseren. Zo was er een academische zitting in Denderhoutem.

De formule van de podcast gaf ons de kans om het grote verhaal van de daensistische beweging te vertellen. In vijf afleveringen neemt Ella Michiels de luisteraars mee doorheen de geschiedenis met gastsprekers als Jos Verdoodt, Joris De Kegel, Luc Geeroms, Lucas Van Der Taelen, Lutgarde De Ridder, Johan Velghe en Carolien De Neef. De podcast werd ondertussen al meer dan 150.000 keer beluisterd en is beschikbaar op

alle gangbare kanalen zoals Spotify, Apple Podcasts, Google Podcasts of via de website van de Erfgoedcel.

Daarnaast werd er een 'Daenskrant' uitgegeven. Hierin wordt, in de stijl van de oude daensistische kranten, de geschiedenis van de beweging in Denderland weergegeven. Er werden reeds 3.500 exemplaren verspreid en er komt nu een tweede druk van nog eens 2.000 exemplaren.

Voor kinderen uit het 5de en 6de leerjaar van de lagere school werd het educatief pakket 'Strijdbaar Denderland' ontwikkeld. De kinderen kunnen ook zelf aan de slag gaan met een handdrukkers waarmee ze een daensistisch pamflet kunnen drukken om een hedendaags onrecht aan te klagen. Dit pakket is aangeboden aan alle lagere scholen uit de regio.

In het museum werd een demo gegeven met een weefgetouw van destijds en konden een oude drukpers aan het werk zien. Jonge kinderen konden met wat hulp van een handige mama of papa een eigen weefgetouw in elkaar timmeren.

Al deze nieuwe initiatieven kwamen bovenop het bestaande aanbod, met bijvoorbeeld de Daenszaal in het stedelijk museum of de wandelbrochure “In de voetsporen van Priester Daens”. Kinderen vanaf 6 jaar kunnen zich al een tijdje wagen aan een spannende stadszoektocht: “Van hier naar daar met Priester Daens”.

Het programma van 15 januari waarmee we het project afsloten, voorzag een reeks activiteiten in het stedelijk museum: toelichting door de stadsgidsen, een workshop drukken met de handdrukkers, een sessie samen soep koken en filosoferen, een demonstratie weven. Voor de allerkleinsten was er poppentheater door theater JA-JA.

Op 15 januari kreeg ik 's ochtends bericht dat een aantal panelen van de stofwand in de Sint-Martinuskerk naar beneden waren gevallen. Gelukkig werd er niemand gewond en bleef ook de materiële schade relatief beperkt. De Sint-Martinuskerk werd tijdelijk gesloten, zodat de schade kon hersteld worden en de gehele constructie aan een inspectie kon worden onderworpen. Van een projectie van de film in de Sint-Martinuskerk kon in die omstandigheden uiteraard geen sprake zijn, temeer daar we de film hadden willen projecteren op de panelen die naar beneden waren gevallen.

Gelukkig konden we uitwijken naar CC De Werf, waar medewerkers na een eerder optreden in de namiddag voor ons de grote zaal klaarmaakten om de film te projecteren. Als gastheer kon ik de aanwezigen in plaats van een harde kerkstoel in de kille Sint-Martinuskerk nu

In een andere zaal werd soep gemaakt en bedield en kon wie dat wilde een boodschap of een herinnering laten inblikken voor het nageslacht.

Als afsluiter was er soepbedeling

V.l.n.r. Schepen voorzitter Erfgoedcel Denderland Karim Van Overmeire, Stephan Beeckman, Stijn Coninx, Lieve De Geyter, Joris De Kegel en Michaël Van Haute

de pluche zetels van de warme CC De Werf aanbieden. Ik heb weinig klachten gehoord. Ook de soep die eerst bedoeld was om in de Sint-Martinuskerk de verkleumde aanwezigen tijdens de pauze op te warmen, werd naar CC De Werf overgebracht.

Over de inhoud van de film 'Daens' hoef ik het hier niet te hebben. Ik kan me niet voorstellen dat er ook maar een lezer van dit tijdschrift de film nog niet gezien heeft. Met tal van nominaties en prijzen en met 848.000 bezoekers in de filmzalen is de film één van de meest succesrijke Vlaamse films. Hij heeft een onschatbare bijdrage geleverd aan de bekendheid van de figuur van priester Daens en dus ook van de daensistische beweging. Bijgevolg was de vertoning van de film zeer gepast als afsluiter van het project.

Als kers op de taart konden de aanwezigen na de film in gesprek gaan met regisseur Stijn Coninx. Opvallend was daarbij dat een groot deel van de vragen uit het publiek door jonge en zeer jonge mensen werd afgevuurd. Stijn Coninx toonde zich een begenadigd causeur en zijn verhaal was gelardeerd met leuke anekdotes. De avond werd bij een glas afgesloten in de Foyer van CC De Werf. Daarmee werd twee jaar intensieve werking rond Daens en het daensisme op een aangename manier afgesloten. Dank aan het Priester Daensfonds en aan allen die dit project mee mogelijk maakten.

Vertoning van de Daens film uit 1992 in aanwezigheid van regisseur Stijn Coninx zelf. Na afloop nam hij ruim de tijd om vragen van het publiek te beantwoorden.

HET VERHAAL VAN VLAANDEREN

Bij de aflevering over de sociale strijd in Gent en algemeen stemrecht einde 19de eeuw werd geen aandacht geschonken aan de strijd van de gebroeders Daens in Aalst. Vandaar onderstaande vraag en reactie van de ombudsdienst van VRT.

In naam van het Priester Daensfonds drukken we onze waardering uit voor de reeks "Het verhaal van Vlaanderen".

We beseffen natuurlijk dat er vaak keuzes moeten gemaakt worden, maar dat er binnen de sociale strijd van de 19de eeuw geen sprake is van Priester Daens en zijn inzet voor de kleine man en de mensonterende omstandigheden waarin hij moest leven, verwondert of eerder verbaast ons. Een strijd die trouwens nog zeer actueel is!

Mogen we beleefd vragen deze klacht te brengen naar de programmamakers van "Het verhaal van Vlaanderen".

Met hoop op jullie begrip voor onze teleurstelling.

Vicky De Wolf, Voorzitter Priester Daensfonds

Goeiemorgen mevrouw De Wolf,

Bedankt voor uw belangstelling voor VRT.

We waarderen het wanneer kijkers, luisteraars en andere mediagebruikers hun mening en feedback met ons delen. We hebben uw klacht doorgegeven aan de programmamakers.

We hebben begrip voor uw teleurstelling.

Het verhaal van Vlaanderen kiest ervoor om grote en minder grote verhalen die zich in onze contreien hebben afgespeeld, aan bod te laten komen. De reeks tracht 38.000 jaar geschiedenis samen te ballen in 10 afleveringen. Dan moeten er moeilijke keuzes gemaakt worden. Een volledig overzicht geven van de geschiedenis van Vlaanderen is in dit korte tijdsbestek niet mogelijk.

De reeks is gemaakt om een breed publiek aan te spreken. De kijkcijfers en de vele positieve reacties die we binnenkrijgen tonen aan dat we daarin slagen. Het klopt evenzeer dat we gepassioneerde historici met dit programma waarschijnlijk minder hebben kunnen bedienen.

De aflevering over de industriële revolutie is een poging om de tijdsgeest te vatten. In dat verband is de keuze gevallen op de Gentse Emilie Claeys, die een strijd voerde voor vrouwenrechten in het licht van een door mannen geregeerd politiek bestel. Hiermee doen we geen afbreuk aan het werk van priester Daens, waar we veel respect voor hebben. We toonden heel recent nog de film Daens op televisie. De prent is ook nog steeds te herbekijken via VRT MAX (nog tot 30/03).

Wij hopen u hiermee van dienst te zijn geweest en wensen u nog veel luister- en kijkplezier met ons aanbod.

Met vriendelijke groeten,

Thibault

Medewerker klantendienst

UITREIKING 35STE VREDESPRIJS

Zondag 22 januari vond in het Vredeshuis te Aalst de 35ste Vredesprijsuitreiking plaats. Milieu- en vredesactivist Wouter Jacob werd de nieuwe laureaat. Nadat voorzitter Stephan Van Den Abeele van Vredeshuis Aalst in zijn inleiding vooreerst hulde bracht aan de ondertussen overleden leden, zette hij uiteen hoe en met welke motivering Wouter Jacob uit een tiental nominaties werd verkozen.

Luk Van Lierde van Oxfam Wereldwinkel Aalst, de laureaat van vorig jaar, zei samenvattend, vooraleer hij tot de overhandiging van de prijs overging: "Het ondertussen 42-jarig engagement van Wouter Jacobs wil de juiste verbinding leggen tussen de leefwereld van de gewone mensen en de natuur en het algemeen vredevol samenleven in de wereld." De prijs in concreto betrof een kunstwerk van Herwig Holsbeeck.

De laureaat nam dan zelf het woord en lichtte vooral zijn activisme met Raldes (Regionale Actiegroep Leefmilieu Dender en Schelde) toe. Verwezenlijkingen hierbij zijn het verhinderen van het doortrekken van de N41 van Lebbeke naar Aalst, het tegenhouden van de inplanting van een industrieterrein op de Siesegemkouter en het vrijwaren van jumpingactiviteiten langsheen de Affligemdreef te Aalst. Dit gebeurde telkens volgens de wet van de wettelijkheid via administratieve rechtbanken.

Naast het milieuactivisme is Wouter Jacob een vredesmilitant en heeft hij een sterke binding met de vredesbeweging. Hij was erbij toen de bestorming met het Forum voor Vredesactie gebeurde van de militaire basis van Kleine Brogel tegen de opslag van kernraketten. Verder staan o.m. de blokkage van een Russisch olieschip te Antwerpen, protesten bij de hoofdzetels van BP en Total, telkens onder de leuze van "Oil is gelijk aan War", telkens onder het vaandel van Greenpeace, op zijn geweldloos palmares ingeschreven.

Het Priester Daensfonds feliciteert hierbij Wouter Jacob van harte met zijn Vredesprijs.

LUC GEEROMS

CONSERVATOR STEDELIJK MUSEUM AALST, MAAR MEER DAN DAT.

Luc Geeroms is van aard eerder een mijmeraar tot men hem aan de praat krijgt. Dan wordt hij een man met wie het boeiend keuvelen is. En dat loopt van de Gentse universiteit over priester Adolf Daens tot Bach.

Wouter *Je studeerde aan de Gentse universiteit kunstwetenschappen. Hoe verliep dat ?*

Luc In de kandidatuur kregen we het brede, volledige spectrum van de kunstwetenschappen: van archeologie, etnische kunst, beeldende kunst, architectuur, muziekwetenschappen, muziek, enz... Wie me hier vooral is bijgebleven is professor muziek Jan Broeckx omdat hij uiterst rationeel en structureel te werk ging. In de licentie volgde ik dan de plastische kunsten en dan ben ik uiteindelijk hier terechtgekomen: via een jongerenstage in het toenmalige Daensmuseum- en archief, toen nog in

het belfort op de Grote Markt, om dan uiteindelijk in 't Gasthuys – Stedelijk Museum Aalst te belanden. Het was trouwens vanuit mijn functie in het Daensarchief dat ik werd aangeduid om het secretariaat van het Daensjaar 1989 waar te nemen, en zo belandde ik uiteindelijk als secretaris in het Priester Daensfonds.

Wouter *Ik ben een Gentenaar die als leraar bij de jezuïeten belandde. Ik had al van priester Daens gehoord, maar wou over zijn figuur meer te weten komen. Zo stond ik op een Daensdag in de buurt van de Sint-Martinuskerk naar een optocht te kijken met o.m. mensen en vlaggen uit Moeskroen. Dat verbaasde me. De spreuk van die mensen luidde : “Redt en helpt u zelve en elkaar ” en dat kwam tot uiting in ziekenfonds en coöperatieven.*

Luc Het Daensisme is altijd een soort smeltkroes geweest met sterke figuren die het vaak met mekaar oneens waren, maar toch altijd met het motto voor ogen dat het cement vormde en dat we terugvinden op het standbeeld van Daens: “Slaaf noch bedelaar mag de arbeider zijn. Hij moet een vrij en welvarend man wezen.” Geïnspireerd door de mensonwaardige

“Slaaf noch bedelaar mag de arbeider zijn. Hij moet een vrij en welvarend man wezen.”

omstandigheden die hij aantrof stichtte priester Daens de Christene Volkspartij, was lijsttrekker voor de Kamer en werd verkozen. Dat ergerde vooral de traditionele Katholieke partij die haar aanhangers vond bij de burgerij en de kerkelijke overheid. Charles Woeste, gewezen protestant, gewezen leerling van het Brusselse Atheneum en de Vrije Universiteit Brussel, maar later fanatiek bekeerling gold als hun belangrijkste tegenstander. Woeste was het symbool, maar toen eigenlijk al lang over zijn politieke hoogtepunt heen. Toen een veel belangrijker figuur was ongetwijfeld Arthur Verhaegen die een hoofdrol speelde in de Gentse christendemocratie. Men noemde hem de rode baron en hij vormde een contrast met zijn voorvader die de vrijzinnige universiteit van Brussel stichtte en een voorstander was van het antiklerikale liberalisme. Verhaegen streefde vanuit Rerum Novarum als inspiratiebron naar een beheerste christen -democratie waardoor hij zowel bij de daensisten als bij Woeste in de marge geraakte. Eigenlijk streefden zowel Verhaegen als Daens grosso modo naar eenzelfde maatschappelijke en sociale verandering, maar Verhaegen bewandelde de weg van het compromis, terwijl dit voor Daens niet mogelijk was in de Aalsterse situatie.

Wouter *De Daensisten waren een heterogene groep. Gingen de strijd voor sociale bekommernis en voor het nationalisme (de taal) altijd rimpelloos samen?*

Luc Neen, de encycliek Rerum Novarum en de meer gematigde christen-democraten (later Het Groen Kruis) hamerden volop op het sociaal aspect. Bij Daensisten zien we die twee elementen toch meer samenkomen: een sociaal rechtvaardige maatschappij leek hen niet mogelijk als de arbeider niet hogerop kon in zijn Vlaamse moedertaal, terwijl hoger onderwijs, justitie, gerecht, politiek, bedrijfsleven enz... homogeen Franstalig waren. Na de Eerste Wereldoorlog, wanneer de gebroeders Daens er niet meer zijn en de Daensistische Beweging begint uiteen te vallen, zien we dat het sociale aspect aan belang verliest tegenover het Vlaams-Nationale streven. Een deel van de Daensisten

gaat een kartel aan met de Frontbeweging, en zal in het interbellum uiteindelijk worden meegezogen in het extreem Nationalisme van het V.N.V. Een uiterst boeiende figuur in deze periode was Hector Plancquaert die tijdens WO I betrokken raakte bij het Activisme en de door Duitsland gesteunde Raad van Vlaanderen, maar later tijdens het interbellum waarschuwde voor het gevaar van het V.N.V. en de collaboratie.

Plancquaert was reeds van in den beginne betrokken bij het Daensisme, maar vormde er een uitgesproken compromisloze variant van, waardoor hij meermaals in conflict kwam met de gebroeders Daens. Er waren binnen de daensistische beweging zeker medestanders te vinden die bereid waren tot het sluiten van een compromis met de kerkelijke instanties, in casu met mgr. Stillemans, de bisschop van Gent, terwijl de meesten kozen voor de weg recht door en zonder toegevingen. We mogen ook niet vergeten dat Stillemans binnen het Belgische episcopaat juist één van de meer progressief-ingestelde krachten was, die de beweging van Arthur Verhaegen in Gent (Het Volk) volop steunde, maar gezien zijn functie gedwongen werd op te treden tegen zijn 'opstandige, ongehoorzame' priester..

Wouter *Het is niet gemakkelijk de figuur van priester Daens en van zijn broer Pieter te omschrijven. Kan je dat in enkele woorden ?*

Luc Priester Daens was de denker, dwars, eigenzinnig en impulsief in zijn toespraken in het parlement. Pieter had niet het charisma en het sprekerstalent van zijn broer, maar zorgde als drukker voor de redactie en de uitgave van "Het Land van

Priester Daens: symbool van een strijd voor rechtvaardigheid die nooit zal ophouden.

Aalst” en “De Werkman”, waardoor de standpunten en het programma van het Daensisme bekend werden. Als schrijver en journalist blijft hij onovertroffen in het volkse taalgebruik en zeer toegankelijke inhoud. Zijn vaak ironisch oordeelden over de actualiteit van elke dag zal veel later ook Louis Paul Boon danig beïnvloeden bij het schrijven van zijn ‘Pieter Daens’.

Wouter *Het oordeel van de geschiedenis over het Daensisme is vaak een thema van tegenspraak.*

Luc De studie van F.J. Verdoodt zit door zijn grondigheid allicht het dichtst bij de werkelijkheid van Daens als twijfelende maar toch sterke figuur, met zijn kwaliteiten én zijn gebreken. Maar het boek van Boontje, de film van Stijn Coninx en de musical hebben gezorgd voor een herwaardering, maar die dan gepaard ging met een soort mythevorming. Zo kunnen we Daens vandaag meer als een symboolfiguur beschouwen, als het prototype van de ideale politicus, wars van eigenbelang en compromisloos...

Wouter *En wat betekent priester Daens voor jou momenteel ?*

Luc Als symbool van een strijd voor rechtvaardigheid die nooit zal ophouden.

Wouter *Maar er is ook een kant van jou die onder gelijkgezinden, meestal melomanen, ter sprake komt. Je toont me een reepje papier waarop een lijst staat van de concerten en opera's die je plant voor 2023. Ik sta verbaasd, maar dan draai ik het reepje om en daar staat*

een even lange lijst. Waarop mijn verwondering verandert in verbazing.

Luc Je zou kunnen zeggen dat de muziek mijn vaste partner is. En we verplaatsen ons samen van de Gentse Bijloke, Handelsbeurs en Vlaamse Opera, en de Brusselse Bozar en AB naar de opera's en de concertzalen van Parijs. Maar ook jazz is een essentieel deel van mijn liefde. En klassieke muziek en jazz zijn best te genieten in live uitvoering, waardoor je volledig kan opgaan in de muziek.

Bach is voor mij buitenaards. Als ik zijn muziek hoor, verdwijnen alle problemen, alle gemijmer, alle gepieker. Hij is uniek omdat hij ons meeneemt naar een wereld die puur is, zuiver, vlekkeloos en rimpelloos. Ik denk in de eerste plaats aan zijn suites voor cello -solo die alleen maar muziek zijn, niets meer, maar ook niets minder, en het liefst bijvoorbeeld in de vertolking van Pieter Wispelwey die ze driemaal opnam.

Ik heb ook een voorkeur voor het werk van Dimitri Sjostakovitsj die moest kiezen voor zijn eigen visie en die van Stalin die vond dat muziek traditioneel moest zijn en in dienst van de verheffing van de arbeider. Wat bij Sjostakovitsj overkwam als beangstigend zodat hij dag na dag met zijn koffertje klaar stond om door de politie te worden opgepakt.

Verder voor Gustav Mahler die in zijn symfonieën met de gepaste, vaak uitgebreide bezetting en klankkleur de liefde, de wanhoop, de natuur en zijn overgevoeligheid een plek wist te geven.

Maar ook voor de strijkkwartetten en het Concerto voor orkest van Bela Bartok, geworteld in de Hongaarse volksmuziek, maar met een persoonlijke inbreng als ritmeverandering, oerkracht en dissonanten.

Wat in de jazz dan weer sterk aanspreekt is het onwaarschijnlijke creatief omgaan met de muzikale creatie: hier gaat het er niet om een compositie uit het verleden zo goed mogelijk uit te voeren, maar om een hele nieuwe muziekcreatie te brengen, al dan niet gebaseerd op een bestaande compositie, maar deels ter plekke gecreëerd.

Maar de wereld van de muziek is zo ruim en complex dat hij altijd een ontdekkingsreis blijft.

DROOM VAN EEN VREEDZAME KERSTMIS

In Aalst loopt een tovenaars rond. Hij heet Jean-Paul van der Poorten en hij slaagt er telkens weer in dichters, musici en beeldende kunstenaars bijeen te brengen rond thema's die betrekking hebben op stilte, vrede, en verwondering.

Maar om die boodschap over te brengen heeft hij mensen van goede wil nodig. En die vindt hij overal en van alle gezindten omdat ze zich onderling verbonden voelen.

Dat was ook het geval op zijn Kerstgebeuren in de kapel van Emmaüs op zondag 18 december 2022 onder het motto "De sleutel van de schoonheid is de verwondering." Verwondering is ongewoon geworden omdat we het woord wonder niet meer kennen. Toch blijkt het anders te kunnen zoals het gebeuren van vandaag bewijst. Het programma staat in het teken van het kind dat wij waren, de weemoed om wat voorbij is, Kerstmis en Nieuwjaar, het licht in het hart van de mens en de schoonheid die schuilt in de eenvoud.

Sfeer schept men niet, ze is er. En die is er van zodra het Vocaal Ensemble Ad Rosam o.l.v. Pieter Stevens inzet met het gregoriaans adventslied "Ave maris stella", gevolgd door poëzie van - ik bloemlees - Herman De Coninck, Hans Andreus, Marcel Pira, Roland Jooris en Firmin van der Poorten e.a. en

afgewisseld door improvisaties op gitaar door Pascal Podevyn en werk voor dwarsfluit van Carl Nielsen en Ludwig van Beethoven door Wim Blontrock en Mieke Jacob.

En van eentonigheid is geen sprake, want Jean-Paul heeft telkens weer een anekdote, een kwinkslag of een persoonlijke noot in petto om de aandacht vast te houden. Er is ook nog huldebetoen aan Octave Landuyt, een van onze meest veelzijdige kunstenaars bij zijn honderdste verjaardag. En er wordt aan alle medewerkers het album "Tekens van vriendschap" overhandigd.

En we eindigen in schoonheid met een paar pareltjes : de jonge Thomas Van Geem speelt op trompet werk van John Williams en Ad Rosam zingt een ontroerende Oud-Slavische hymne Ize Cheruvimi.

Intussen geniet mijn vriend Jean-Paul na en droomt hij al van een volgend project.

Trompettist Thomas Van Geem en leden van het vocaal ensemble Ad Rosam onder de leiding van Pieter Stevens (foto Michel Coen)

DE ROOT VAN DRIE EEN JEUGDVERHAAL UIT DE TIJD VAN PRIESTER DAENS

**AALST. HERFST 1892. HET GEZIN DE CONINCK,
“DE KENINKSKES”, WONEN IN DE ROOT VAN DRIE,
EEN BELUIKJE AANLEUNEND TEGEN DE FABRIEK VAN
“DE KAPITENTJES”. ZE LEVEN ER EEN ARMTIERIG BESTAAN,
DAAR IN DE BUIK VAN DE STAD.**

Kinnen pasters berremiejster werren?

Hier, het staat erin! Waar steekt de krant omhoog als hij de volgende vrijdag van zijn dagtaak in de fabriek terugkeert. Hij legt de krant, de Werkman van Pië Donsj, op tafel. Iedereen gaat errond staan. Wisken heeft Lowieken uit zijn houten slaapbakje genomen en bij zijn oudere broer Jan op een strozak gezet. Op de eerste bladzijde

in vette letters staat het: Groot kinderprotest op de Grote Markt! En kijk eens wie het geschreven heeft? Waar wijst met zijn vuile wijsvinger onder het artikel naar een naam. Adolf Daens! roept Remi. Paster Donsj heeft in de krant van zijn broer Pië Donsj over ons geschreven, Nel! Dat is fantastisch, juicht ze. Dat doet hij de laatste tijd meer en meer, zegt vader. Kom vader, lees! port Nel haar vader aan. Neen, het gaat over kinderen van Aalst en over jullie die daar vóór die jonge bende op de Markt stonden. Lezen jullie maar.

Kom Remi, lees jij het maar voor, zegt Nel tegen haar broer. Goed, zegt hij lichtjes fier. Hij neemt een stoel en gaat aan tafel zitten, neemt de krant in beide handen en begint met lezen, zonder zijn vinger te moeten gebruiken. Dat doet hij al een lange tijd niet meer.

Drie dagen reeds is de Grote Markt van onze stad het toneel van iets wat nog nooit is voorgevallen. Een massa kinderen komt in de vroege van de dag bijeen om zich te laten horen. Aanleiding hiervan is het spijtige ongeluk van vorige week in de fabriek van Leirens, waarbij opnieuw een jongetje, een kereltje van zeven van de wijk Mijlbeek, zwaar gewond naar het gasthuis overgebracht. Spijtig genoeg is het kind er aan zijn verwondingen overleden.

Remi houdt op met lezen. Even is alleen Lowieken te horen die over de strozak heen en weer aan het kruipen is. Hij heeft het toch niet gehaald, zegt hij met doffe stem. Wist jij dat vader? Ja, ik wist ervan jongen, maar ik wou het je nog niet vertellen. Later misschien. En jij, Nel? Wist jij het? Zijn zus knikt zachtjes met haar hoofd. Kom Remi lees maar voort, zegt zijn Waar. Hij gaat verder al klinkt zijn stem on- vaster.

Opnieuw is dit gebeurd. Opnieuw zijn vaders en moeders in de rouw en samen met hen de ganse stad. Of toch dat deel dat meevoelt met hen, de arbeiders van Aalst en hun gezinnen. Hoop op een beter leven verstijft door armoede en de angst over wat er met hun man, vrouw, zoon of dochter kan gebeuren in de fabrieken.

Enkele jonge vrouwen en mannen, werkzaam in de fabriek waar het ongeluk is gebeurd, hebben dan een prachtig initiatief genomen. Ze verzamelden zoveel mogelijk kinderen, die op weg waren naar hun werk, aan het stadhuis op de Grote Markt. Allen jongens en meisjes die moeten gaan werken voor een hongerloon. Ja, ze móeten gaan werken, want anders is de honger thuis nog groter. Vóór het stadhuis, bij het spookachtig schijnsel van de gaslantaarns stampten honderden voeten op de grond terwijl in alle jonge gezichten een

vinger op de mond werd gehouden. Ze zorgden voor een uniek schouwspel. Burgemeester Van Wambeke moest wel komen kijken, daar hoog vanop zijn balkon van het stadhuis. Hij keek toe of moet ik zeggen: hij keek neer op de kinderen, de kinderen van het gewone volk van onze anders zo fiere stad. Hij keek en hij zweeg. Kijken, zwijgen en dan maar verdwijnen; dat deed hij de eerste dag. De volgende dagen liet hij zich al helemaal niet meer zien.

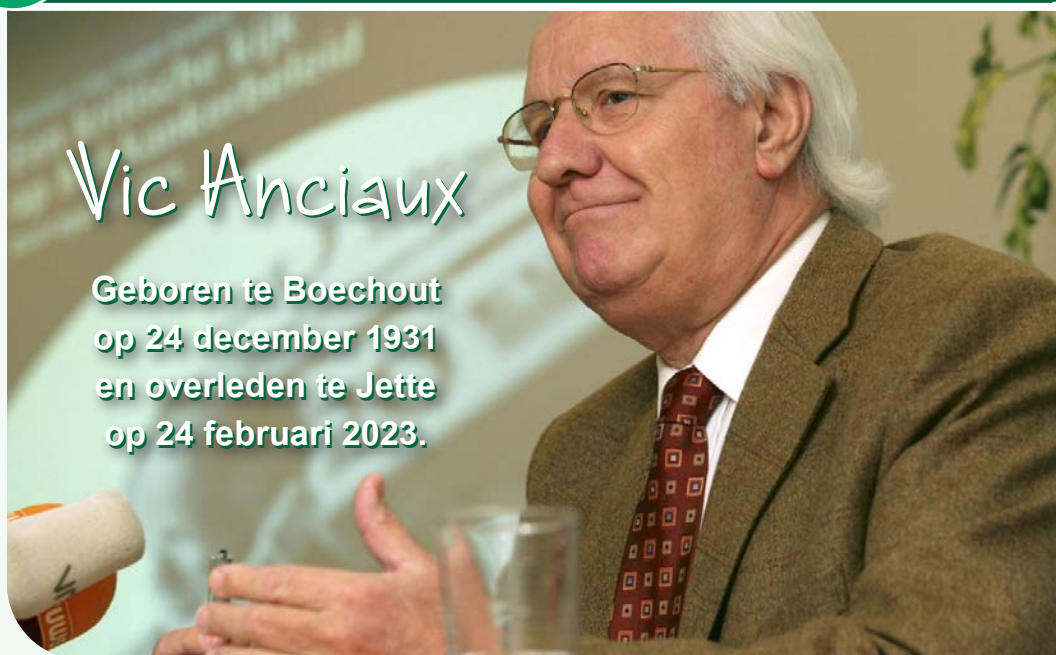
Het is ontroerend dat kinderen dat onrecht dat hier in de stad al jaren aan de gang is moeten komen aantonen. Wanneer zal dit veranderen? Wanneer zal de kinderarbeid afgeschaft worden? Wel ik wil het dat dit gebeurt. Kinderen horen thuis op school en niet in een verfoeilijke smerige fabriek! Vanaf nu sta ik, paster Donsj, niet langer aan de kant van hen die liever kijken en zwijgen. Ik sta aan de kant van hen die uit het onrecht en de armoede moeten geraken. Jullie kunnen op mij rekenen! Ik zal mijn vinger niet langer op mijn mond houden!

Dat is geschreven zie, zegt Waar. Ja, paster Donsj daar gaan we nog van horen. Kinnen pasters berremiejster werren? vraagt Jan plots. Hij was erbij komen staan, zijn ogen turen juist boven het tafelblad. Iedereen lacht. Dat zou moeten kunnen, zegt vader. Maar ik peis dat de bisschop daar een stokken zal voorsteken. Alhoewel, wie weet, zegt Nel, ik zou het wel willen. Ja, ik ook zegt Remi. In '94 zijn het verkiezingen, zegt Waar. Dan moet het alleszins veranderen!

Kinderen horen thuis op school en niet in een verfoeilijke smerige fabriek! Vanaf nu sta ik, paster Donsj, niet langer aan de kant van hen die liever kijken en zwijgen. Ik sta aan de kant van hen die uit het onrecht en de armoede moeten geraken.

IN MEMORIAM

Vic Anciaux was een trouw lid van het Priester Daensfonds, een boegbeeld binnen de Vlaamse Beweging, voorzitter van de Volksunie, en als arts intens sociaal bewogen. Als staatssecretaris in Brussel pleitte hij voor de integratie van migranten.

Bijdrage van Vic Anciaux in 'Aan Daens' een uitgave van het Priester Daensfonds, ter gelegenheid van de 175ste verjaardag van Priester Daens op 18 december 2014.

Een eeuw geleden heeft de vreselijke eerste wereldoorlog van '14-'18, waarbij ongeveer 50 nationaliteiten betrokken waren, dood en vernieling gezaaid.

Vooraf over de periode na deze 'Grote Oorlog' geeft de welbekende schrijfster Sophie De Schaepdrijver in de pers haar mening te kennen, onder de titel 'Lessen voor de XXI-ste eeuw'.

Ik citeer:

"Toen om acht uur's ochtends op 4 augustus 1914 een voorhoede van het grootste invasieleger aller tijden de Duits-Belgische grens overstak, begon een confrontatie die cruciaal was niet alleen voor België, maar voor de hele oorlogvoerende wereld.

En wel die tussen een visie van Europa gebaseerd op internationale afspraken aan de ene, en een visie van Europa gebaseerd op de dynamiek van de macht aan de andere kant De Belgische oorlogs- ervaring heeft vragen opgeroepen die in de XXI-ste eeuw nog steeds relevant zijn: vragen over burgerschap, engagement en internationaal recht".

In het kader van dit 'gedenkboek aan Daens', durf ik uit deze wereldoorlog drie conclusies te puren en als 'signalen' uit te stralen. Ze zijn, naar mijn mening, uiterst belangrijk voor ons persoonlijk en het algemeen maatschappelijk leven van morgen. Ze zouden een belangrijke plaats in het politieke beleid dienen te bekleden.

Ten eerste wil ik het levensideaal 'vrede onder de Volkeren' dik onderstrepen. Haast elke dag lezen we in de pers over de vele conflicten in de Arabische en Afrikaanse landen. De Oekraïense vrijheidssrijd en de vijandigheden in de bij Rusland aangehechte Krim hebben de onrust in de wereld nog verhoogd. Deze troebelen wekken bij elke democratisch denkende mens de kreet op naar 'vrede onder de volkeren'.

In de jaren na de Tweede Wereldoorlog overwon het ideaal van 'vrede' vele tegenstellingen. Zeker de jongeren werden door deze droom beziel. De leuzen van de IJzerfrontsoldaten in de Eerste Wereldoorlog 'Nooit meer Oorlog' en 'Ik vloek den Oorlog - De wapens neer' begeisterten de aankomende jeugd van de twintigste eeuw. Hopelijk is vandaag de wereldwijde individualisering van de maatschappij niet al te zeer tot egoïsme geëvolueerd.

Ten tweede wil ik de zorg met betrekking tot 'bewapening, wapenproductie, wapenlevering en kernwapens' in volle aandacht brengen. Ik herinner me nog zeer goed de indrukwekkende betogingen tegen de plaatsing van de kernraketten, die in de jaren tachtig doorheen de Brusselse straten trokken. Ik vergeet nooit de hoog opblazende toespraken die ikzelf als VU- voorzitter en Louis Tobback als fractieleider van de socialistische oppositie, over de hoofden van de volksvertegenwoordigers uitriepen.

Korte tijd later vernamen we dat de nietsontziende wapentuigen, op hetzelfde tijdstip van onze gloedvolle speeches, in Kleine Brogel werden geïnstalleerd.

Vandaag komen diezelfde raketten opnieuw ter sprake en wordt de vernieuwing van die wapentuigen bepleit. In het kader van de zo noodzakelijke roep naar vrede, in de brede context van de naweeën van de twee wereldoorlogen van vorige eeuw, zou het verfrissend klinken, mocht de wereldopinie vandaag als één man schreeuwen dat al deze mensonterende wapens van de aardbol dienen te verdwijnen.

Ten derde wil ik het wezenlijke belang van 'de solidariteit onder de mensen en de volkeren, in het kader van de internationalisering en de nieuwe interculturele samenleving' benadrukken. Vooral de welvaart van het Westen ondergaat de gevolgen van de globalisering en internationalisering. De arme bevolking van de derde wereld is immers bereid het onmenselijke te doen om uit haar miserie weg te vluchten en naar onze aantrekkelijke landen te emigreren.

De integratie van deze kwetsbare medemensen in onze samenleving verloopt niet altijd naar wens. Bijna op elk domein van het maatschappelijk leven, staan onze welzijnswerkers, gezondheidshelpers, beleidsmensen en gewone medeburgers voor ongewone toestanden, waarmee ze geen blijf weten en die ze nochtans ordelijk dienen te regelen. Denk maar aan de groeiende aanwezigheid van anderstalige jongeren in het onderwijs, de soms vijandige sfeer op de werkvloer, de confrontatie met ongekeende culturen, en nog andere problemen: het zijn stuk voor stuk actuele uitdagingen.

Zeker in tijden van economische crisis en noodzakelijke besparingen, vereist deze nieuwe interculturele samenleving een grote solidariteit. Allereerst op het materiële vlak, maar ook inzake respect en waardering voor onze en voor elke taal en cultuur.

Nog meer dan in harmonieuze levensomstandigheden, zijn we thans verplicht op een solidaire wijze de kansarmoede te bestrijden en onze volle aandacht aan het welzijn en de verheffing van de zwakkeren te besteden.

**Naast vrede en
ontwapening is solidariteit
de levenswaarde die
we eendrachtig dienen
na te streven!**

“Na de stilte komen
muziek en poëzie
het dichtst bij
het onzegbare”

^{ste} poëtisch-muzikaal
Daensmoment

zondag 25 juni 2023

om 16u in de Sint-Annakerk,
Boudewijnlaan te Aalst

Kaarten zijn tegen 10 euro te reserveren

via tel. 053 83 60 15 of e-mail secpriesterdaensfonds@telenet.net

Betalen op rekeningnummer **BE40 7370 2745 3063** van het Priester Daensfonds vzw Aalst.
Vermeld bij je overschrijving a.u.b. “**Poëtisch - muzikaal Daensmoment**” en het aantal deelnemers.

De kaarten zullen klaar liggen bij de ingang van de kerk. Ook in de kerk zijn kaarten te verkrijgen.